Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen 17.11.2023

Komission säädösehdotukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien terveydellisistä vaatimuksista

Ympäristöministeriön lausunto
hallitussihteeri Kirsi White, Rakennetun ympäristön osasto, Rakennukset ja rakentaminen –yksikkö
erityisasiantuntija Tomi Marjamäki, Rakennetun ympäristön osasto, Rakennukset ja rakentaminen –yksikkö

Ympäristöministeriö toteaa jakavansa saman tilannekuvan sekä näkemykset ja perustelut, jotka sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt komission säädösehdotuksista valiokunnalle toimittamassaan asiantuntijalausunnossa. Ympäristöministeriöllä ei ole niihin lisättävää. Juomavesidirektiivin toimeenpanoa, osallistumista komission työryhmien työhön ja vaikuttamistoimia on tehty tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Yhteisen näkemyksen vuoksi ympäristöministeriö ei katsonut tarpeelliseksi toistaa omassa lausunnossaan sosiaali- ja terveysministeriön valiokunnalle esittämiä seikkoja. Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin nostaa säädösehdotusten arvioimiseksi ja asian taustoittamiseksi seuraavat seikat voimassa olevasta kansallisesta lainsäädännöstä ja sen tulevista muutostarpeista säädösehdotusten tullessa voimaan.

Sinkinkadonkestävät messinkiosat

Suomessa on ohjattu ja säädetty messinkiosien sinkinkadonkestävyydestä useiden vuosikymmenten ajan. Vaatimus on mainittu alan suunnitteluohjeissa ja oppaissa 1950-luvulta lähtien. Ympäristöministeriön asetuksissa vaatimuksesta on säädetty ensimmäisen kerran vuoden 1976 rakentamismääräyskokoelman osassa D1. Vaatimus koski pitkäaikaiskestävyyttä ja sinkinkadonkestävien messinkiosien käyttämistä. Vuoden 2017 loppuun mennessä toteutetun rakentamismääräysten kokonaisuudistuksen jälkeen sinkinkadonkestävyydestä on säädetty olennaisten teknisten vaatimusten asetuksissa tuoteryhmäkohtaisesti. Jos nykyisten rakentamismääräysten sijaan sallisimme käyttää rakennusten vesilasitteistoissa sinkinkatoa kestämättömiä osia, seurauksena voisivat olla vesilaitteistojen vuotovahinkojen lisääntymistä sekä kosteus- ja homevaurioriskejä ja laitteistojen ennenaikaisia korjaustarpeita.

Komission säädösehdotusten vaikutukset ympäristöministeriön säännöksiin

Rakennusten vesilaitteistojen olennaisista teknisistä vaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuilla ympäristöministeriön asetuksilla. Vaatimukset koskevat järjestelmiä kokonaisuutena mukaan lukien vesilaitteistoissa käytettävät rakennustuotteet (putket, putkiyhteet, liittimet, venttiilit, vesikalusteet, jne.). Rakennustuotteiden osalta vaatimukset koskevat esimerkiksi mekaanisia kestävyysominaisuuksia ja pitkäaikaiskestävyyttä sekä tuotteiden mittoja ja merkitsemistä.

Asetuksissa on säännökset myös kelpoisuudesta talousveden johtamiseen, jonka osalta määrätään lyijyn liukenemisen enimmäismäärästä. Kansallisten vaatimusten täyttyminen ja kelpoisuuden osoittaminen todennetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti esimerkiksi vapaaehtoisella tyyppihyväksynnällä tai rakennuspaikkakohtaisella selvityksellä. (*Laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä, 954/2012*)

Juomavesidirektiivin kanssa päällekkäiset kansalliset säännökset terveydellisistä vaatimuksista ja hyväksyntämenettelyistä ovat voimassa siihen asti, kunnes ne tulee olla kumottu EU-säädösten voimaantulo ja mahdolliset siirtymäajat huomioiden. Muiden vaatimusten osalta kansalliset säännökset rakennustuotteiden olennaisista teknisistä vaatimuksista ja kelpoisuuden osoittamisesta säilyvät voimassa (esimerkiksi sinkinkadonkestävyys).